

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, június 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kultúrtaácsnokai állás.
- Szakadás az arad - békési egyházmegyében.
- A király Pozsonyban.
- A nagyváradi szintársulat a veszthelyért.
- A visszaküldött gyűjtő-ly.
- Bojkott az aradi piac ellen.
- Memorandum a király előtt.
- Kettős szerelmi dráma a fővárosban.
- Egyezkedési tárgyalások a Spitzer-hagyaték ügyében

Ujarad Arad ellen.

Arad, június 1.

Filipp János, az ujaradi képviselő dacosan leszögezte a lobogót és maga után hívta a szoknyás dandárt. A zöldséges asszonyok csipőre vágott ökölrel, hozzájárultak a ködmen-politikus csatakiáltásához: ki kell éheztetni Aradot! Azt a várost, amelynek az a vakmerő vágya támadt, hogy olcsóbban éljen. Pedig ezt a kívánságát nem is az ujaradi petrezselyem-dinasztiák, a Maroson tuli salátakirályok rovására akarta megvalósítani. Azt akarta, hogy — reggel nyolc óráig — a zöldséges asszonyok ne adhasanak kofáknak el, hanem a háziaszszonyoknak; ne csupán a Luttvákokkal álljanak szóba, hanem a közönséggel. A zöldségnek és káposztának árát ép úgy megkapták volna, mint azelőtt, vagy talán még jobban; hanem valamivel kisebb kényelemmel. S már ez annyira felbőszítette a petrezselyem-királyokat és a kalarábé-

hercegnőket, hogy bojkottot mondtak az aradi piacra s annak érvényesítését meg is kezdték.

Az első meglepetés a valóságban zavarokat is okozott. A hajnali piac csaknem néptelen volt. A kofák kénytelenek voltak Ujaradra menni s mikor a kicsi tolókocsikban áthozták az életet, kegyetlenül drágán fizettették meg a kirándulásukat. Ma délelőtt kétszer, háromszor olyan drága volt a piacon minden, mint az elővásárlás idején. Ugy látszott tehát, mintha a város fegyvere visszafelé sült volna el; az elővásárlási tilalom még drágábbá tette a piacot.

De ez természetesen csak átmenet, amelynek csak Filipp János örülhet, ha abban politikai és közéleti működése első sikerét tekinti. Teljes tisztelettel vagyunk a germán faj értékes tulajdonságai iránt; de ez a bojkott ugyanarra a sváb észjárásra vall, amely őseiket arra bírta, hogy a hullámzó rozstot átuszszák. Új világrendet, új szabályokat akartak ezzel teremteni az életben: gögösen megmutatni, hogy az aradiak nemcsak kötelesek drágán megfizetni az ő termésüket, hanem alkalmazkodni az ő követeléseikhez.

Termelő és fogyasztó nincsenek meg egymás nélkül. De ha arról van szó, hogy melyik van jobban a másikra utalva: hát a fogyasztóra kisebb baj, ha ideig-óráig mérsékli az igényeit, vagy drágábban fizet meg

valamit, mint a minő a termelőre az, ha nem tud tudadni a dolgain, különösen, ha azt nem lehet télire, vagy esztendőkre elraktározni. S különösen nem áll módjában a termelőnek diktálni olyankor, a mikor mégse privilegizálja a termelést.

Tagadhatatlan, hogy a város kellő biztonsági intézkedések nélkül dobta az elővásárlási tilalom bombáját a zöldségesek és kofák zajába. Mindenestre gondoskodnia kellett volna előre arról, hogy az ellenállással szemben az első pillanatok alatt se legyen védtelen. De a zavar, a melyet okozhat, csak rövid életű lehet, különösen, ha a hatóság siet az intézkedésekkel.

Az ujaradi zöldségbojkottal szemben, ha abból magukhoz nem térnek, a város mesterségesen fokozza a más-honnét való zöldségbevittelt. Meg kell csinálni a hatósági közvetítők intézményét; kedvezményekhez kell kötni az élelmicikkek behozatalát és megnehezíteni azok exportját. S talán módja lenne annak, hogy megszűnjék a gyámoltalanság, amelylyel eltűrik, hogy a piac közepén vásárolják össze a kivitel-spekulánsok a piacra hozott áruk legjavát.

Kétségtelen egyébként, hogy a helyzet, az ujaradiak bojkottja ellenére javulni fog, s mihelyt a környéken híre megy, hogy az aradi piacot elhagyták az ujaradiak, sereggestül jönnek ide a zöldség- és gyümölcsárusok. Mert azt csak Ujaradon hi-

Katonadolog.

Irta: Kanizsai Ferenc.

Végződni, hiszen mindjárt bevégeződik ez a dolog: kezdődni azonban régen, úgy harminc évnek előtte kezdődhetett, vagyis elég régen és az asztal lába mellett, az ebédlőben, a szőnyeg szélén. A szőnyeg sarka fel volt görbülve és Károly, akkor még egészen kiesi Karcsi, (nem látott föl az asztal tetejére és nem érte el az ajtókilincset) megbotlott, arra dőcögven, a szőnyegben. Es leült, szétnézett, nem volt senki a szobában. Nem tartotta tehát fontosnak a sirvafakadást. Úgygyel-bajjal feltápaszkodott azután: tovább dőcögött és beleütötte fejét az asztal lábába. Szétnézett megint. A mamája épen benyitott az ebédlőbe; és amint ezt észrevette, elhatározta, hogy derekasan bömbölni fog. De nem futotta ki az időből; mert épen csak mély lélekzetet vett, ami a sikeres ordításhoz mulhatatlanul szükséges, mire már hozzája futott a mamája, megsimogatta a fejét és ezt mondta:

— Katonadolog.

Különös hangsúlyval mondta ezt és a csöpp fiu megérezte, hogy amikor ezt mondják: „katonadolog,” — nem illik sirni, sőt nem is lehet sirni. A bögés abbanmaradt. Karcsi pedig beraktározta fogalmi közé ezt a varázsigét: „Katonadolog.” Egész nap foglalkoztatta őt ez a szó; ámde — életében először és már két év óta él — röstelte a kérdezősködést. Este, amikor lefeküdt és miután megimádkoz-

tatták, a maga módja szerint elemezte az új szót. A „katonával” tisztában volt, csak a „dologgal” nem egészen. De azért sejtette, érezte, mi lehet az a „katonadolog.”

A következő napokon kissé boszantotta ez az új, csak sejtett, de nem tisztázott fogalom. Mert azelőtt, ha tanuk jelenlétében elvágódott, hasraesett, lepottyant: rögtön sirvafakadt és jól esett neki a részvét, az érdeklődés, az ajnározás, melyet bömbölésével kiszarolt. De most? Most mielőtt sirvafakadhatna, azt mondják, hogy: „Katonadolog.” Es nem lehet sirni. Csak tudná, hogy miért nem?

Multak az évek és hamarosan nem akadt ilyen tisztázatlan ügye, mignem az iskolába került. Ott egy verset tanult meg, melyet odahaza, szülei vendégeinek is el kellett néha dárlnia és amely versben ez is előfordul:

„Balsors, akit régen tép,
Hozz reá vig esztendőt.”

Egyebek közt, a versből ezt értette legkevésbé. A tanító nem magyarázta meg, ő pedig röstelt kérdezősködni. Az iskolában egyébként is a tanító szokott kérdezni és a gyermekek felelnek. Törte a fejét egy ideig, mi az a „balsors?” Es azon is, hogyan lehet esztendőt ráhozni valakire és ki az, aki ráhozza? De csakhamar megelégedett azzal, hogy az általa nem értett szóhalmaz pontos felmondásáért dicséretben van része.

Jóval később, tiz-tizenöt év múlva, már értette, mi az a katonadolog — illetve dehogy

értette még! — most meg elfelejtette önmagának megmagyarázni és inkább gépileg mondta rá a neki kellemetlen dolgokra, hogy — katonadolog. Ez határozottan szép tőle, mert mások ehelyett egy cifrát káromkodnak, bár ezek nem keresik a káromló szavak fogalmi jelentőségét. Van ez így. Az ember szavakat morzsol. Egyik imádkozik, a másik káromkodik: az a fő, hogy használ; senki sem keresi a szavak jelentését.

Károly az érettségén csak egy tantárgyból bukott meg. Atyja nem méltányolta ezt a szép eredményt (hiszen vakáció után, szeptemberre, pótérettségét lehet tenni) és kegyetlenül összezsidta. Károly ezen elbusult és felrevonult a diákszobába, keseregni. Anyja vigasztalni sietett:

— Ne busulj, fiacskám. Katonadolog.

Az ám, ni, katonadolog! (Hogy miért katonadolog a mennyiségianból megbukni, — egyike a mély titkoknak; mi ne firtassuk ezt) és Károly megvigasztalódott. Utóvégre nem esik ki a világ feneke és tényleg nem esett ki, dacára annak, hogy Károly szeptemberre sikeresen letette a pótérettségét. No, hála Istennek.

Nem tudni miért, de alkalmasint részben azért is, mert ez a szó, hogy „katonadolog” eddig is belenyult élete intézésébe, — a pályaválasztás küszöbén katonai kariérra gondolt és így került a katonaiskolába, ahonnan nemsokára mint tiszthelyettes került ki, aztán hadnagy, majd főhadnagy lett belőle. Ez csakugyan katonadolog. Még inkább katonadolog, hogy szerelmes lett egy igen elegáns leánykába, aki zon-

szik, hogy az a világ közepe és hogy csak ott vannak kertek; ők talán ügyesebbek, élelmesebbek, fürgébbek voltak, mint mások, de mihelyt ők duzzognak, hamarosan elveszik mások tőlük a keresetet.

Erdekes jelensége, mondhatnók: iskolája ez annak a küzdelemnek, a melyet egy város népe a drágaság ellen, kétségbeesett erővel folytat. Az első hatásos lépésre már fölriadtak, harcot kiabáltak azok, akik ennek a városnak, ennek a népnek köszönhetik nöttön-növekvő vagyonukat, virágzó jólétüket, gyarapodó zsirjukat. Hiszen kilenc eset közül nyolcban a paradicsomot áruló svábasszony, aki egy krajcárt nem enged, sokkal gazdagabb, mint a nagysága, aki tőle vásárol. De a hatóság, a város ennek a hadüzenetnek nem engedhet. Az elővásárlás tilalmával megkezdett lépéseket folytatni kell, megvédeni a közönséget, s a zöldségbojkottal szemben sietősen megtenni azokat a lépéseket, amelyek annak képtelen voltát a valóságban is beigazolják. +

A kisjenői kerület az önálló bankért. Az önálló bank felállításáért országsszerte megindított akcióban résztvevett tegnap délután a kisjenői választókerület közönsége is. Lengyel József plébános, a kisjenői függetlenségi és 48-as párt elnöke hétfőn délutánra népgyűlést hívott össze. Az erdőhegyi községháza udvarán igen nagy közönség jelent meg a népgyűlésre, melyet Lengyel József nyitott meg. Utána a kerület képviselője, Lázár Zoárd dr. hosszú és lelkes beszédet mondott a politikai helyzetről. Beszédében az önálló banknak 1911-re való felállítását a függetlenségi párt legsürgősebb és elodázhatatlan követelményének mondta, melynek teljesítése elől — ugymond — semmiféle parlamentáris kormány többé ki nem térhet. Fábry Károly gyomai képviselő, mint az országos függetlenségi párt kiküldöttje szólalt fel ezután. Gyújtó beszédben mutatott rá, hogy az ország fejlődésének éltető ereje a gazdasági

önállóság, melyhez való jogunk törvényekben van biztosítva és amelyhez első lépés az önálló magyar bank. Felszólt még Mahler György eleki országgyűlési képviselő is, élénk szavakkal vázolván azokat az előnyöket, melyeket az önálló bank az ország gazdasági életére jelent. A népgyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, melyben tiltakozik a közös bank szabadalmának meghosszabbítása ellen és követeli az önálló nemzeti banknak felállítását. Végül táviratilag üdvözölték az országos függetlenségi pártot s annak vezérét Kossuth Ferencet és Justh Gyulát, a képviselőház elnökét, mint a magyar jegybank kiváló harcosát. A népgyűlés után Lázár Zoárd dr. megvédte a függetlenségi párt vezetőit és az idegen képviselőket.

Szakadás

az arad-békési egyházmegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Az aradi egyház hívei múlt év augusztus 16-án *Institoris* Kálmán egyházi felügyelő elnöke alatt közgyűlést tartottak és ez alkalmal egyhangulag kimondták, hogy az aradi egyház kiválik az arad-békési evangélikus egyházmegyéből és a csanád csongrádi egyházmegyéhez csatlakozik.

A közgyűlésen a határozati javaslatot — mint azt annak idején meg is irtuk, — *Institoris* Kálmán terjesztette a közgyűlés elé. Határozati javaslatát azzal indokolta, hogy az arad-békési egyházmegyében a hitbuzgóság egyes szereplési vágya, hűsége és nyereség-hásháza miatt megszűnt. Az egyház érdeke nincs szem előtt tartva és azok a vallási elvek, amelyek a protestantizmusnak alapjai, ebben az egyházmegyében nincsenek végrehajtva. *Institoris* Kálmán megnyitó beszéde után *Abraj* Lajos igazgató, *Lautner* Mátyás tanító és *Frint* Lajos ág. ev. lelkész részletesen ismertették az arad-békési egyházmegye belső életét és azokat az okokat, amelyek az elszakadást indokolták és szükségessé teszik. Az aradi ág. ev. egyház közgyűlése ugyanakkor még elha-

tározta azt is, hogy az elszakadást kimondó határozatot a bányakerületi közgyűlés útján az ág. ev. egyetemes zsinat elé terjesztik jóváhagyás végett.

Azóta csaknem egy esztendő múlt el és az aradi ág. ev. egyház határozata megerősítést nem nyert, sem pedig elutasítva nem lett a kerület és az egyetemes zsinat által.

Ennek az oka az, — mint csabai tudósítónk jelenti — hogy az aradi egyház az arad-békési egyházmegye megkerülésével akarta határozatát megerősíttetni, ez pedig a zsinati törvényekkel ellenkezik. Ezért a püspökség az aradi egyháznak elszakadás iránti kérelmét az arad-békési esperességhez küldte le, mint elsőfokú egyházi hatósághoz; mert az esperesség van hivatva első sorban határozatot hozni az aradi egyház óhaja felett.

Ezt a kérdést tehát a június hó első felében megtartandó arad-békési egyházmegyei közgyűlése fogja tárgyalni és ha a jelekből előre következtetni lehet, az esperességi közgyűlés az aradi egyház egyhangulag hozott határozatát meg fogja semmisíteni.

Az arad-békési egyházmegyei közgyűlés határozata ellen csak az egyházkerületi közgyűléshez lehet felebbezni, mert az egyetemes zsinat határozata csak abban az esetben lehetne döntő, ha az aradi egyház más egyházkerületbe tartozó egyházmegyéhez kívánna csatlakozni.

A kulturtanácsnoki állás.

Rossz a szervezeti szabályzat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

A közgyűlés egy kiküldött bizottság javaslata alapján, a szervezeti szabályzat kiegészítő részeként megállapította a kulturtanácsnoki állás hatáskörét, képzettségi kellékeit, fizetését. Ezt felterjesztette a belügyi és vallásügyi miniszterekhez jóváhagyás céljából. A miniszterek ezt a szabályzatot nem hagyták jóvá, mert az olyan állapotot teremtené, melyben minden intézkedés és munka lehetetlenné válnék. Így például a tanácsnak önmagának lenne felelősségi fóruma, mert egyszersmind iskolaszéki tag is. A belügyminiszter ma a következő leiratban adja tudtára a városnak megsemmisítő határozatát:

Arad szab. kir. város törvényhatósága múlt év június havában tartott közgyűlésén hozott határozatával az iskolafelügyelői állást megszünteti s egy tanácsnoki állást „közművelődési tanácsnok” elnevezéssel szervez, annak fizetését évi 3600 koronában, évi lakbérért 720 koronában megállapította s a közművelődési tanácsnok képzettségi kellékeit, jogait és kötelezettségét, munkakörét megállapította. Ezen közgyűlési határozatát a vallás- és közoktatásügyi miniszter ural egyetértőleg jóváhagyhatónak nem találta.

Az ellen, hogy egy új tanácsú ügyosztály szerveztessék, melynek ügykörébe a népoktatás és általában a közművelődési ügyek oszthatnának be, továbbá, hogy ezen ügyosztály élére egy tanácsnok állíttassék, észrevételeim nem voltak, azonban ezen tanácsnoki állás, mint a tanácsnak a többi tanácsaggal teljesen egyenjogú tagja lenne szervezendő. A tanácsnokok között törvényes alap hiányában ugyanis nem tehető a határozatban foglalt oly megkülönböztetés, hogy a tanácsban csak oly ügyekben birjon szavazati joggal, amelyeknek előadója. A határozatnak az új tanácsnok hatáskörét, jogait és kötelezettségeit megállapító részére a következőket jegyzem meg:

Amidőn a törvényhatósági bizottság a népoktatási felügyelői állással összekötött teendőket természetesen kibővítve, a szervezendő tanácsnoki állás keretébe mintegy beleönteni kívánta, ezáltal az új állás szerepkörét annyira bonyo-

gorázni tudott, továbbá festeni is, de nemesak selyemre, margaretá-virágokat, amire a felsőben tanítják a leányt és ami divánpárnák izléses és olcsó előállítására képesít; hanem olajban tudott festeni, vászonra; a mintát többnyire anizkszkártyákról véve, lehetőleg a holdfényes tájakat és olyan tájképeket, amiken hegy van, a hegyen várkastély: a hegy tövében malom, a malom alatt ezüstös patak, a patakban három árbócos szép, nagy hajó, kötélhágesóval az árbóc tetejétől a fedélzetig és a parancsnoki hídon rótszakállu Némó kapitány, — miközben a parton egy gyorsvonaat buvik be az alagútba. Vagyis ez a nő tehetség volt; verseket is irt. Hogy el ne feledjem; hábár az atyja egyszerű bótárnok. A nő csak ideális eszmékért rajongott és mindenekelőtt nagyrabecsülte a Szerelmet.

A főhadnagy szerelmet vallott neki. És ő is bevallotta, hogy szereti. Tehát házasság. Jó. De kauciót kell tenni. Az pedig nincs. Nem baj. Folyamodni kell a királyhoz, az el szokta engedni. Lehet, hogy a király rosszkedvi volt aznap, amikor ez a folyamodvány elébe került (talán valami katonadolog miatt kuruc rotdtak a magyar parlamentben és ezért haragudott) elég az hozzá, hogy nem engedte el a kauciót.

— Katonadolog! — mondta magában a főhadnagy és gondolt valamit. Hűs és egyben romantikus tervet eszelt ki. Ilkának — mert így hitták a leányt, hogy Ilka, — nem szólt tervéről semmit.

Rejtelmesen csak ennyit. Mondott neki egy szép nyári estén:

— Ilka, én most pár hónapra eltűnök.

Akkor visszajövök magáért és feleségül veszem.

— Mit akar tenni? Hová megy?

— Ne kérdezz senkit. Bizza reám. Nem sokára, talán már négy hónap múlva megtarthatjuk az esküvőt. Hü marad addig, ha nem hall rólam semmit?

— Hogy kérdezhetsz ilyet? Hiszen tudja, hogy szeretem. De levelet, azt csak fog küldeni?

— Nem.

A főhadnagy tényleg eltűnt. És öt hónap múlva visszajött. Postatiszti egyenruha volt rajta.

— Postás levelet, Ilonka.

— Postás?

— Igen. És most már nem kell kaució.

Ilonka nem nagyon ért a meglepetésnek és csakhamar tudtal adta, hogy inkább lett volna egy főhadnagynak a szeretője, mint egy postásnak a felesége.

— Nem baj. Segítek ezen is, — mondta Károly és elment.

Ezért, sőt tudta most már, hogy mi az a katonadolog.

— Katonadolog, katonadolog... — motyogta önmagában, de ez a düvös szó most, hogy jelentése tisztán állt értelme előtt, már elvesztette zsongító és vigasztaló hatását.

— Katonadolog! — mondta még egyszer és utóljára — és fejbökte magát.

Ez az ember, megállapítható, egy szóért halt meg csupán. Egy szóért, mivel megismerte a jelentését.

szultta tette és teendővel oly mértékben elhalmozni kívánta, hogy attól ily alakban eredményes működést várni nem lehetne, legfeljebb számtalan bonyodalom okozójává válnék. Jogilag elképzelhetetlen és ezért nem is engedhető meg pl. az, amit a határozat megteremteni kíván, hogy t. i. a városnak valamely közege egyfelől az iskolaszékek tagja legyen, bizonyos intézkedései ellen ugyanahhoz az iskolaszékekhez felelősséget legyen helye, másfelől, mint tanácsnok, a tanácsban iskolai előadóként szerepeljen, szavazattal bírjon és végül még a törvényhatósági bizottságnak is tagja legyen úgy, hogy ilyenformán az iskolai igazgatás keretében négyszeres — egymásnak felelősíteli — fórumként is szereplő hatáskörrel bírjon. De másfelől a ráruházni kívánt teendők is oly tömeget képeznek, hogy ezek pontos ellátása nem látszik keresztülvihetőnek. Ennek megvilágítására megemlítem, hogy pl. kötelességében állana az Aradváros területén működő elemi iskolai osztályokat évenként négyszer meglátogatni.

Az új tanácsnoki állás szervezése kizárólag a város 1896. évi hatósági szervezetének keretében történne olyképp, hogy a jelzett ügyek ellátására egy külön önálló tanácsügyi osztály állítassék fel a tanácsban s ennek élére állítassék az említett tanácsnok, akinek hatásköre főbb vonásaiban a hivatkozott hatósági szervezet értelmében és ahhoz alkalmazkodva állapíttatnék meg. Ha majd azután az új tanácsügyi osztály működési tere kikerelkedett és a megválasztott tanácsnok az első behelyezkedés nehézségein túlesne, a hatáskörébe tartozó ügyek ellátásának módjával, szabályaival és az iskolai igazgatás különböző ágazataival tisztába lenne, az ez alapon szerzett tapasztalatok figyelembe vétele mellett lesz tárgyalható a város közönsége által az a kérdés, hogy éppen a népiszkolai igazgatás fontos és nagy körültekintést igénylő ágazata szükségessé teszi-e s ha igen, milyen mérvben és milyen irányban igényli a felügyelet gyakorlásának irányítását? Az erre vonatkozó javaslat azután közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur elé lesz terjesztendő.

Harti.

minis teri tanácsos.

A polgármester a júniusi közgyűlés elé terjeszti a miniszteri leiratot azzal, hogy a szervezeti szabályzatot a bizottság újból dolgozza át.

TANÜGY.

(—) Az iskolaszék a vizsgák eltörlése mellett. A városi iskolaszék ma délután tartott ülésén foglalkozott az évről-évre vizsgák sorrendjével. Bokor Alajos igazgató ma ismételt az javasolta, hogy az iskolaszék írjon fel a kultuszminiszterhez és kérje a vizsgák eltörlését. Evekkel ezelőtt tett ilyértelmű indítványt, reá mutatva arra a céltalan munkára, amit a vizsga a tanulóra és tanítóra egyaránt jelent. Kovács Vince iskolafelügyelő a feliratküldést hiábavalónak jelző felszólalása után Varjassy Lajos polgármester kelt pártjára Bokor indítványának és az iskolaszék elhatározta, hogy felír a miniszterhez.

(—) A tanítói fizetési szabályzat módosítása. A városi tanítók fizetéséről alkotott szabályrendeletnek a korpótlékokról intézkedő része nincs összhangban az 1907. évi népoktatási törvényvel. Az iskolaszék ma elrendelte, hogy a kellő módosítások megtörténjenek és a szabályzat a miniszteri jóváhagyás céljából felterjesztessék.

(—) Érettségi és évről-évre vizsgálatok az aradi kir. főgimnáziumban. Az aradi kir. főgimnáziumban a szóbeli érettségi vizsgálatok június hó 4., 5., 7., 8. napjain tartatnak meg. Az évről-évről vizsgálatok a különböző hittan vizsgálatokkal kezdődnek, amelyek június hó 11., 12., 14. napjain lesznek. Június 15. napján megkezdődnek a többi rendes tárgyak vizsgálatai az egyes osztályokban és tartanak június hó 23. napjáig bezárólag. A testgyakorlat és a rendkívüli tárgyak vizsgálati napjait az utolsó tanítási órát tüzte ki az igazgatóság. Végül a magánvizsgálatok június hó 18. és 19. napjain

lesznek és pedig 18-án azok írásbeli, 19-én pedig szóbeli része. Az igazgatóság.

(—) Pályázat internátusba való felvételre. A Dmke. makói diákokotthonában az 1909. 10. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 36, beiratási-, orvosi-, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai bizonyítvánnyal, születési és I. osztályu tanulóknál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve 1909. évi július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diákokotthonának felügyelő-bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákokotthon igazgatósága Makón.

A király Pozsonyban.

Az Erzsébet-gyermekotthon felavatása.

Távirati tudósítás.

Arad, június 1

Ma nyílt meg Pozsonyban 6 felsége jelenlétében az Árpádházi Szent Erzsébet emlékére létesített napközi gyermekotthon. Az új intézménynek Izabella főhercegnő a védőasszonya és ő eszközölte ki, hogy a gyermekotthon beszentelése a király személyes megjelenése mellett menjen végbe.

A gyermekotthon abból az alaptól létesült, melyet másfél évvel ezelőtt Izabella főhercegnő és a pozsonyi hölgyek gyűjtöttek Szent Erzsébet születésének 700 éves jubileuma alkalmából. A gyűjtés, amelyhez a király 30.000 koronával járult hozzá, több mint egy negyed millió koronát eredményezett. A gyermekotthon létesítéséhez azonban ennek csak kis részét kellett felhasználni, mert Pozsony városa átengedte a gyermekotthon céljaira az ugynevezett Pálffy-kastélyt.

A király érkezése.

A gyermekotthon beszentelésére érkező királyt ünnepi díszben várta Pozsony városa. A pályaudvar feldíszítéséről a Máv. gondoskodott, a vámtól kezdve pedig a gyermekotthonig minden épület fel volt lobogóztatva, drapériákkal, virágokkal díszítve. A Stefánia-ut elején a város címerét ábrázoló diadalkapu volt felállítva. Ezenkívül az egész utvonalon fenyőgalyakkal körülfont zászlópóznák állottak nemzeti és városi lobogókkal. A pályaudvar udvari várótermét délszaki növények díszítették és ünnepi köntösben volt a nagy előcsarnok is, melyet szintén lezártak a közönség elől és a fogadtatás céljaira rendezték be.

Délután 9 kor indult el a külön udvari vonat Bécsből és negyed 11-kor robogott be a pozsonyi pályaudvarra. A város és a megye fejei várták a felséget az állomásnál és ott voltak Apponyi Albert gróf és Zichy Aladár gróf miniszterek is. Először Frigyes főherceget üdvözölte a király, majd a miniszterekkel fogott kezét.

Brolly Tivadar polgármester üdvözölte ezután a királyt. A beszéd végével a jelenvolt nagyközönség zajosan éltette a felséget, aki így válaszolt:

— Pozsony város hódolatát és kipróbált hűségének a polgármester ur által meleg szavakban tolmácsolt kifejezését köszönettel fogadom. Különös örömmel jöttem ma ide, az árpádházi Szent-Erzsébet emlékezetére alkotott emberbaráti intézmény felavatására. Biztosítom Pozsony városát változatlan kegyelemről és kérem Önöket, vigyék a város lakosainak összesen és egyenként királyi üdvözetemet.

A cercle.

Az uralkodó szavait követő éljenzés elhangzása után a felség a polgármesterhez fordult:

— Régen nem voltam már Pozsonyban — mondotta. — Erdeklődéssel kísérem a város fejlődését.

Megszólította ezután a király Komlóssy Ferenc pozsonyi nagyprépostot, Czandt városi plébánost, Dobossy evang. egyházfelügyelőt, Ebner esperest, Balogh ref. lelkészt és Funk Sámuel főrabbit. Fésüs György udvari tanácsost, jogakadémiai igazgatót is megszólította a király. Fésüs Pozsony meleg óhaját fejezte ki, hogy a harmadik egyetem Pozsonyban állítassék fel. Gestettner Lázárt, a zsidó hitközség elnökét szólította meg ezután a király, akire még abból az alkalomból emlékezett, hogy a hitközségnek Márton napkor ajándékba küldött ludait ő vitte fel a királyhoz.

Az ünnepség.

A felség ezután Frigyes főherceg kíséretében kocsiba ült és a gyermekotthonhoz hajtatott, hol Izabella Gabriella és Mária Erzsébet királyi hercegnők fogadták. Pongrácz Frigyes gróf, a gyermekotthon egyesület elnöke a következő beszéddel üdvözölte a királyt:

Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk!

Méltóztatások legkegyelmesebben megengedni, hogy a Szent Erzsébet Gyermekotthon-Egyesület nevében legmélyebb alattvalói hódolattal üdvözöljem Felségedet és Felségednek legmagasabb színe előtt legalázatosabb hála és öröm érzelmeinknek adhassak kifejezést ama bennünket kimondhatatlan boldogító legmagasabb királyi kegyekért, amelyekben Felséged részesíteni méltóztatott bennünket azáltal, hogy a mai ünnepségre személyesen megjelenni és egyszermind dicsőült felséges Erzsébet felejtethetetlen királynéknak arcképét a Gyermekotthonnak legkegyelmesebben ajándékozni méltóztatott.

Midőn másfél évvel ezelőtt felségednek legkegyelmesebb fővédnöksége alatt dicsőséges Szent Erzsébetnek 700 éves jubileumát szíves e hazában, különösen pedig itt az ősi koronázási városban ünnepiesen megültük akkor általános lelkesedéssel fel lett karolva az eszme, hogy ennek a jubileumnak maradandó emlékére gyermekvédelmi intézetet alapítsunk.

Hála az általános áldozatkésztségnek, melynek legfényesebb példáját Felséged adni méltóztatott és hála amaz ernyedetlen buzgóságnak, amelylyel egyesületünk fenséges védnökönje a jótékonyceüli intézet létrehozatala körül fáradozott, szerencsésen megtestesült az eszme és ime készen áll a hajlék, mely a gyermekvédelem magasztos eszméinek szentelve lévén, szegénysorsu. gyermekeknek napközi otthont nyújtani hivatva leend.

Midőn most legkegyelmesebb engedélyért esedezünk, hogy a gyermekotthont felavathassuk és rendeltetésének átadhassuk, szívből, lélekből kiáltjuk: Eljen császári és apostoli Felséged, szeretve szeretett koronás királyunk és legkegyelmesebb Urunk! Eljen! Eljen! Eljen!

A király így válaszolt:

— Szívesen jöttem a pozsonyi Szent Erzsébet gyermekotthon-egyesület kérelmét teljesítve a mai ünnepre. Élénk megelégedésemre szolgál, hogy Szent Erzsébet születésének hétszázados évfordulója tiszteletére rendezett kegyeletes ünnep maradandó és méltó emlékeül egy a gyermekek szeretetének és a jótékonyág gyakorlatának szentelt intézet létesített. Örömmel fejezem ki megelégedésemet mindazoknak, akik a magasztos célu mű megalkotását áldozatkészségük és buzgó tevékenységük által lehetővé tették. Elsősorban Izabella királyi hercegnő öfenségének legmelegebb elismerésemet fejezem ki, óhajtván, hogy emberbaráti működését az ég áldása kísérelje. Megengedem, hogy a pozsonyi gyermekotthon felavattassék és rendeltetésének átadassék.

Pongrácz gróf ezután sorra bemutatta öfelségének a megjelent előkelőségeket, kikkel a király néhány szót váltott, majd Izabella her-

cegnővel és az elnökség tagjaival megtekintette a helyiségeket és a közönség éljenzése közben elhajtattott. A kocsni néhány pillanatra megállott az ortodox zsidó imaház bejáratánál, ahol Schreiber Akiba főrabbi áldást mondott őfelségére. A király innen a pályaudvarra hajtatott, ahol bucsutvéve a teljes számban megjelent megyei, városi és katonai előkelőségektől, Paar gróf főhadsegéd és Spányik őrnagy kíséretében felszállott a különvonatra, mely 1 óra 49 perckor elindult Bécsbe.

Kettős szerelmi dráma a fővárosban

A féltékeny festőművész.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 1

A fővárosban ma délből kettős szerelmi dráma történt. Egy lengyel akadémiai festő, szerelmi féltékenységből agyonlőtte a vele közös háztartásban élő Binder Jozefa 27 éves dúsgazdag magánzónát, azután önmaga ellen irányította a gyilkos fegyvert. A festő még szállításközben a mentőkocsiban meghalt, a nő pedig súlyos sebeivel a kórházban a halállal vívódik. A véres eseményről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

A Ferenc-körút 24. szám alatt a harmadik emeleten lakik már évek óta Binder Jozefa 27 éves gazdag magánzónó. A fiatal nő teljesen visszavonult életet élt és elegáns lakásának ajtai csak ritkán nyitak meg vendégek előtt. A szomszédokkal sem érintkezett és így ezek ugyancsak meglepődtek, amikor Binder Jozefa május hó 1-én lakásának egyik szobáját albeletbe adta ki. A bérlő Stocklosinszky I. K. 40 éves nyulánk, szőke, elegáns ember volt, aki foglalkozására nézve akadémiai festő. Ugylát-szik már régebb idő óta barátságos viszonyban volt Binder Jozefával, mert a szomszédok csakhamar észrevették, hogy a festő közös háztartásra lépett vele és bizalmas viszony van közöttük.

Az utóbbi időben gyakran civakodtak egymással a szerelmesek. Több ízben oly heves összeszólalkozás volt közöttük, hogy a lakás visszhangzott a lármától. A férfi állandóan féltékenységgel üldözte a nőt, aki sirva-könyörögve kérte a festőt, hogy alaptalan féltékenykedésével hagyjon fel. Ma is heves jelenet történt közöttük. Stocklosinszky ismét hűtlenséggel vádolta Binder Jozefát, aki megsokalván a zaklatást, éles szavakkal kelt ki a festő ellen. Szó-szót követett, a jelenet mind izgatottabbá vált közöttük. A lakók egyszerre gyors egymásutánban két hatalmas revolverdördülést és utána éles sikolyt hallottak.

Binder Jozefa jelent meg a folyosóra néző ablaknál, megtépett ruhával, összecibált hajjal és vérző mellel. Kiomló vére pirosra festette az ablakot is. Háta megett a festő volt és a kezében levő revolvért harmadszor is a nő ellen irányozta. A szomszédok borzalommal, szinte az ijedtségtől bémultan várták, hogy mi fog most következni. Még mielőtt a festő harmadszor rá léhetett volna Binder Jozefára, ez felszakította az ablakot és kiugrott a folyosóra, ahol eszméletlenül terült el. Mikor Stocklosinszky ezt meglátta, önmaga ellen fordította a revolvért és kétszer mellbe lötte magát.

Az esetről nyomban értesítették a mentőket, akik két kocsival jöttek ki a helyszínre. Beszállították mindkettőt a Rókus kórházba, de Stocklosinszky még az uton, a kocsiban meghalt, az asszony pedig a halállal vívódik. Eddig még nem lehetett kihallgatni.

A nagyváradai színtársulat a vesztőhelyért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Az a lázas érdeklődés, amely a nagyváradai Szigligeti-színház operett-személyzetének szerdai vendégszereplése iránt megnyilvánult, immár biztosítja a telt házat. Annyi bizonyos, hogy rég nem volt már oly nagy közönség együtt, mint holnap lesz a nyári színházban. Az előkészítő bizottság minden szükséges intézkedést megtett már a vendégszintársulat fogadására és így dacára annak, hogy mintegy százan érkeznek a holnap délután négy órai vonattal, a fogadás körül semmi zavar nem lesz. A nagyváradai színtársulatot a pályaudvarról, részint magánfogatokon, részint autobuszon szállítja be a fogadó bizottság. Az állomásról egyenesen a nyári színházhoz kalauzolják a színészeket, akik délután öt órakor a színháztól a Szabadságtérre vonulnak, ahol megkoszorúzzák a vértanúk szobrát.

Sik Rezső, a színtársulat egyik kitűnő tagja és neje Kürti Margit, még ma Aradra érkeztek, F. Károlyi Leona, a kiváló primadonna pedig szerdán reggel érkezik férje, Fráter Pál dr. nagyváradai ügyvéd kíséretében.

Az előadás iránt nemcsak Aradon, hanem Nagyváradon is nagy érdeklődés nyilvánul meg, aminek élénk bizonyossága az, hogy Rimler Károly, Nagyvárad város polgármestere, Hoványi Géza, a színtársulat bizottság elnöke és Okányi Schwarc István szintén átárandulnak Aradra. Képviselteti magát a nagyváradai sajtó is Szirmai Odón, Hegedűs Nándor és Márton Manó lapszerkesztőkkel és kívülük még számosan jönnek Nagyváradról, hogy végignézhessék az aradi előadást.

Egy speciális érdekessége lesz az előadásnak, hogy a második felvonásban a zenét Bura Károly híres nagyváradai cigányprimás tizenhat tagú zenekara szolgáltatja. Mielőtt a második felvonás megkezdődik, felgördül a függöny és a cigányzenekar Bura Károly saját szerzeményű dalait játssza. Ezután legördül a függöny, hogy egy pillanat múlva ismét felbuzsák és megkezdődjék a második felvonás, amelynek diszletei frappánsan fognak hatni.

Az előadás színlapja a következő:

Erdélyi Miklós

nagyváradai színigazgató társulatának vendégszereplése

az aradi vesztőhely megváltása javára a nyári színházban

Aradon, szerdán június hó 2-án.

Színre kerül:

TATÁRJÁRÁS.

Operette 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét Gábor Andor verseire szerzette: Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyai Trefzka	Sik Rezső	Waller	Vank István
Riza, báróné	Batizai Gy.	Puskás	Erdélyi S.
Imrédy	F. Károlyi	Döm tőr	Toronyi Gy.
Lőrentey	Dessy Alfréd	Gyurgyevics	Székely K.
Elekés	Kassay K.	Poroszlay	Pápay Lajos
Wallerstein	Győző Gy.	Virág	Rajcsányi
Mogyoróssy Gerő	Hajnal Gy.	Tury szakaszvezető	Asszonyi Pálffy Béla
Idike	Diósy Nusi	Suták	Mikszay E.
Szegfű Bandi	Krasznay	Biro	Erőss S.
Elemeriné	Lányi Edith	Kisbiri	Lengyel M.
Beneze	Tóth Elek	Egy asszony	Rózsa J.
I-50)	Sárvári Nusi	Kempelo	Acz M.
II-ik) hölgy	Szörvasy	I-50)	Losonczy Zajtonghy
III-dik)	Hevessy	II-dik) baka	
	T. Pogány J.	III-dik)	

Hölgyek, urak, katonaság, nép. — Az első felvonás Riza báróné kastélya előtt, a második és harmadik felvonás a kastélyban történik.

HELYÁRAK:

(A páholyjegyek és elsőrendű jegyek elfogytak.)

Támlásszék (11—14. sor) 2 korona 40 fillér.
Támlásszék (15—22. sor) 2 korona.
Erkély (1. sor) 1 korona 60 fillér, (2—6. sor) 1 korona, (7—11. sor) 80 fillér.

Polgári álló 1 kor. 20 fillér.
Deák- és katonajegy 80 fillér.
Karzat 40 fillér.

Jegyek Weisz Leó könyvkereskedésében és a könyvkereskedés előtt felállított sátorban kaphatók, este fél hét órától pedig a nyári színház pénztárában. A színház diszletei holnap reggel érkeznek. A diszletezés munkáit tizenkét diszletező végzi, akik ma este jöttek meg Nagyváradról.

Az előadást társasvacsera követi a Fehér Kereszt szálloda éttermében. Egy teríték ára négy korona. Vendégeket szívesen lát az előkészítő bizottság. A banketen Bura Károly nagyváradai cigányprimás zenekara játszik.

A visszaküldött gyűjtő-iv.

Egy lelkész levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1

A Kossuth Lajos-asztaltársaság, mint azt megirtuk, az összes tanfelügyelőségeket megkereste az iránt, hogy jelöljék ki azokat az iskolákat, melyekben a vesztőhely megváltására gyűjtést lehetne eszközölni a tanuló ifjuság között. A társaság ezzel azt akarta elérni, hogy a gyermekek később elmondhassák, hogy az 6 filléreikre is szükség volt a megszentelt hely megvásárlásánál és ez által annak minden por-szeme szent legyen előttük. A tanfelügyelők eleget is tettek ennek a kérelemnek. A gyűjtés megindult országszerte és már igen sok tanintézet küldte a tanuló fillereit.

A mándoki iskolaszék elnöke, ifj. Görömbei Péter, református lelkész, pénz helyett a következő levél kíséretében küldötte vissza a gyűjtőívet:

Az aradi vesztőhely megváltása tényleg kegyelet ténye lenne, sőt hazafias kötelesség. De a törvényhozásnak kell megeselekednie s míg ezt meg nem teszi, jobb ha alkotmányosságunk és uralkodó pártjaink hazafiaságának óramutatója gyanánt — így marad, a hogy van. Nincs talán a magyar nemzetnek annyi pénze, hogy ezt megtegye? Még erre is így kell koldulni? Koldus hát nálunk csak a hazafias érzés? Csak a gazdagok husosfazékkal megrakott asztalairól lehulló morzsákból éldegél? Misera cum aceto. Míg a képviselőház meg nem teszi, hadd maradjon az aradi vesztőhely a nagyszájú, de kevés vágott dohányu hazafiak lelkületén égő nyilt seb gyanánt így. A szégyenfoltot csak nem fogják örökké tűrni.

En ezért az iskolákban a gyűjtést ezen célra egyenesen hazafiságból — jobb hazafiságot kívánok, becsesebbet, igazabbat, erősebbet — meg nem engedem.

A levelet a Kossuth Lajos asztaltársaság tegnap esti ülésén mutatta be Schwartz Zsigmond titkár. Indítványára elhatározták, hogy a lelkész levelét nem hagyják válasz nélkül. Megírják neki, hogy a magyar papnak kötelességeit eddig ők másképp ismerték és sajnálatukat fejezik ki a felett, hogy a gyermekeket épen ő fosztja meg annak lehetőségétől, hogy már zsenge korokban megtanuljanak áldozatot hozni a nemzet ügyeiért. Elhatározták egyszerűsmind, hogy az ügyről értesítik a lelkész főhatóságát, a debreceni református püspököt is.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A tekeverseny nyertese. Az Aradvárosi Társaskör pünkösd első és másodnapján tartotta tekeversenyét (Széchenyi utca 5.) alatti kerthelyiségében, mely verseny a tagok nagy érdeklődése mellett folyt le. 30 jelentkező állt a startnál; a versenydobások első győztese: Kádár Jenő 15 ponttal, második: Györffy Ernő 14 ponttal, harmadik: Joó Béla 13 ponttal. A verseny befejeztével a díjak kiosztása következett.

Memorandum a király előtt.

A függetlenségi kormányzás és programja. — Méray Horváth Károly terve.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, június 1.

Méray-Horváth levele.

Méray-Horváth Károly a mai napon a Pester Lloyd szerkesztőségéhez a következő levelet intézte:

A tendenciózus hazugságokkal, ferdtésekkel és uszításokkal szemben, melyekkel egy létező kibontakozási alapról mindenféle hamisításokat terjesztenek és amelyek szemmel láthatólag az alábbiakra vonatkoznak, kijelentem, hogy őfelsége előtt, valamint a függetlenségi párt vezérei előtt csak a következő konkrét kibontakozási alap van:

1. A korona méltányolva a függetlenségi párt azon lojális törekvését, hogy a dinasztia érdekeinek is megfelelő oly gazdasági politikára óhajtja az ország többségét megnyerni, amely egyrészt az állam anyagi erőinek gyarapodását hozná magával, másrészt egy kormányképes többség iránt tartós biztosítékot tudna nyújtani: elvárja a függetlenségi párttól egy ezen céloknak megfelelő kormányprogram előterjesztését és pedig akkor, amidőn a mai többségi párt az általános választói jog alapján is az ország többségét képviseli.

2. Azon időre, míg általános választói jog alapján kialakuló nemzeti képviselőtestület nincsen, átmeneti kormány alakíttatik, melynek egyedüli és sürgős feladata az államháztartás menetének fenntartásán kívül az új választói jog megalkotása és az azon alapuló választások megejtése. Amennyiben szükség adódna egyéb kormányzati intézkedésekre is, úgy az átmeneti kormány csak provizóriumokat létesíthet addig, amíg az általános választói jogon alapuló képviselőház véglegesen nem rendezi az ilyen ügyeket.

3. Az átmeneti kormány függetlenségi párti miniszterekből és három a korona által meghatározandó és egyik politikai párthoz sem tartozó miniszterből alakíttatik meg, ez utóbbiakhoz számítva a pénzügyek és a belügyek vezetését; (Megjegyzés: amennyiben biztosíték nyújtatik, hogy az általános egyenlő választói jog fog megvalósíttatni legalább is olyan terjedelemben, mint az 1906. áprilisi egyezményben vállaltatott, úgy a korona hajlandó a belügyi tárcát is függetlenségi párti miniszterre bizni) fennhagyva, hogy az összes politikai államtitkári állások függetlenségi párttal, a főispáni állások pedig a belügyminiszter előterjesztésére s a miniszterek többségének határozatára töltsenek be.

4. A miniszterelnök személyére nézve a függetlenségi párti miniszterek hozzájárulása szükséges.

Lapunk pünkösd-i számában közöltünk egy rendkívül érdekes politikai tervet, amely az események során ma már szenzációvá vált. Megírtuk a Pester Lloydal egyidőben, hogy teljesen megbízható előadás nyomán mint mondott el egy politikus a függetlenségi párt helyiségében néhány képviselő társa előtt.

Beszámolt annak a látogatásnak a részleteiről, amelyet szombat délután tett Kossuth kereskedelmi miniszter, pártelnöknél. Elmondotta, hogy Kossuth neki egész hálaerővel kijelentette, hogy ezután nem fog hozzájárulni koalíciós kibontakozási tervhez, hanem inkább a közelfekvő kihallgatáson a királynak a függetlenségi párt kibontakozási tervét fogja előterjeszteni. Ennek ezek a főbb alapelvei:

1. A függetlenségi párt kész a bankkérdést egy évre kikapcsolni;

2. ez idő alatt valósíttassék meg az általános, egyenlő és titkos választói jog;

3. a függő kérdések fölötti döntés átengedtetik az új parlamentnek, ha garanciák nyújthatnak azért, hogy az új parlament többségének akarata, a mennyiben ez az önálló bank felállítása iránt fog megnyilvánulni, respektáltatni fog.

A hétfő este és kedden reggel megjelent lapokban a Magyar Tudósító című könyvomat lap a leghatározottabban megcáfolta ezt és azt mondotta, hogy a közlemény elejétől végig valótlan.

A „Neue Freie Presse“ pünkösdvasárnapi száma egy beavatott államférfi nyilatkozatai alapján szenzációs cikket közöl a magyar válság megoldásáról.

A nyilatkozat szerint a függetlenségi párt végkép szakítani akar a hatvanhetesekkel, de nem akar szakítani a hatvanhetes politikával. Ezért feláldozza a katonai követeléseket, sőt az önálló bankot is csak elméletben kívánja. A király előtt e pillanatban — írta a bécsi lap — egy memorandum van, melynek lényeges pontjait is felsorolja.

Ezt a közleményt is elérte az előbb említett híradás sorsa. Megcáfolta a Magyar Tudósító.

Es ma az Aradi Közlöny értesülése nem másunnal, mint a király előtt és Kossuth Ferenc előtt lévő memorandum szerzőjének leveléből nyer megerősítést.

Méray-Horváth Károly ma levelet írt a Pester Lloyd szerkesztőségének, melyben nemcsak azt írta meg, hogy ő juttatta el a kibontakozás alapjául szolgáló memorandumot a királyhoz és Kossuthhoz, hanem elmondja a nevezetes irat tartalmát is.

A politika eme szenzációs eseményéről az alábbiakban számolunk be:

En a függetlenségi párt vezérei előtt levő példányokon még bizonyos feltételeimet fűztem arra vonatkozólag, hogy ez a bázis kizárólag az én szellemi tulajdonomat képezvén, aki azt magáévá teszi, becsületszavára kötelezve marad velem szemben némi dolgokra nézve, melyek biztosítsanak, hogy nem fog e bázisról oly kisiklás történni, mint 1906-ban. A modus procedendi az, hogyha a főnehézség a miniszterelnök személyére nézve lesz, e kérdés utolsónak maradjon.

Ezt a memorandumot úgy a felség, mint a függetlenségi párt vezérei elé én juttattam. Eredetét közreadtam a „Tévedések politikája és a kivezető út“ című füzetemben, amelyben kimutattam, hogy az 1906-i bázisomnak meghamisítása és az ország a király becsapása történt és ma sincs más út, mint arra visszatérni. Amint ez meg is fog történni. Ha memorandumról van szó a fentebbiekkel kapcsolatban, csak erről lehet, mely Kossuth Ferenc és Justh Gyula urak előtt is ott van.

Méray-Horváth Károly.

Miniszterek Bécsben.

A magyar miniszterek újabb kihallgatása most megint eltolódott néhány nappal. Wekerle Sándor dr. miniszterelnök még nem érkezett meg klopodiai birtokáról és minthogy Aerenthal báró külügyminiszter, aki Wekerle tárgyalásaiban szintén részt vesz, csak csütörtökön lesz Bécsben, Wekerle is csak pénteken utazik az osztrák fővárosba. Kossuth és Andrássy szombaton, vagy a jövő hét elején utaznak el a királyi audienciára.

Az audienciák előtt holnap minisztertanács lesz, melyen a kormány valamennyi tagja részt vesz.

Ellentét a kormányban?

Egyik fővárosi estilap írja: A legutóbbi napokban a helyzet határozottan rosszabbodott. Ennek az az oka, hogy Wekerle és Kossuth között ellentétek támadtak, melyeknek kiegyenlítése csaknem lehetetlen. Eddig Kossuth is ragaszkodott ahhoz, hogy a kibontakozást a jelen többséggel, vagyis a koalíciós pártokkal kell megkísérelni, ma már azonban ő is a bank-csoport felé hajlik és kizárólagosan a függetlenségi pártnak akarja a kormányt.

A mi tudunkkal a legkomolyabb kibontakozási terv még mindig az, hogy a koalíció hajtja végre a paktumot, vagyis kapcsolja ki a bankkérdést és csinálja meg a választási reformot. Ez volt a Wekerle eredeti terve, melyet a király is helyesel. E hét végére, illetőleg a jövő hét elejére a válságban mindenesetre jelentős fordulat várható.

Khuen-Héderváry gróf nyilatkozata

Khuen-Héderváry Károly gróf a pünkösd-i ünnepek alatt beszélt egy újságíróval, aki előtt ekként nyilatkozott:

— Nincs sok mondani valóm. Csak arra kérem, írja meg egyszer, kétszer s ismételje mindannyiszor, hogy bármennyire kedves volna az némelyeknek, én politikai mumus szerepére nem vállalkozom. Alkotmányellenes kormányzásra nem vállalkozom. És biztosíthatom, hogy alkotmányellenes kibontakozásra nem gondol a korona sem, a trónörökös sem, akik

épen azon munkálkodnak, hogy az alkotmányos kormányzás nyugodalmát hosszú időre biztosítsák. Ismétlem még egyszer: unom ezt a játékot, amelyet nevemmel politikusok üznek, támaszkodva némely politikusok kiskoruságára és a közvélemény fogékonyságára a hazugságok iránt.

Kmety Károly a helyzetről.

Kmety Károly országgyűlési képviselő, egyetemi tanár egy fővárosi hírlapíró kérdéseire ma ezeket mondta:

— Ha az országgyűlés mindkét házának többsége az önálló bankot kívánni fogja és a közös bankszabadságot meghosszabbítani semmi áron nem hajlandó, alkotmányjogilag lehetetlen tartom, hogy kétségtelen jogunk érvényesítésére irányuló nemzeti akarat elé gát emeltessek. A függetlenségi párt mai állásfoglalását helyesnek tartom és *alkotmányválság rémétől a nemzetet nem félttem.* Az alkotmányos kibontakozást csak olyaténképpen gondolom, hogy ő felsége világosan meggyőzőssék, hogy Magyarország a nemzeti bankot felállítani akarja. A függetlenségi párt és a nemzet annál kevésbé engedhet ezen a téren, minél inkább úgy alakul a helyzet, hogy a bankkérdésben *alkotmányossági erőmérkőzés fejlődik ki.* A válság egyébiránt nem a magyar nemzeti érdekekre hoz veszedelmet, hanem inkább a nagyhatalmi érdekeket fenyegeti.

A szabadkai gyilkosság.

Mit vallott a koronatanu?

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 1.

Popper Gyulát, a Wesselényi-utcai cipészt, — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma reggeli kilenc órára idézte meg Csilléry Kálmán dr. helyettes vizsgálóbíró, hogy tanunak hallgassa ki arról, hogy miképpen akarta megnyerni Haverda Mariska Jánossy Aladár alibi-jének hamis igazolására. Popper Gyula részletesen jegyzőkönyvbe mondta, miképpen akarta bevonni a gyilkosságba a fogoly asszony. Ennek a vallomásnak ez a lényege:

Haverda Mariska március 25-ikén fölkereste Popper Gyulát, akinek keserűen elpanaszolta, hogy rosszul bánik vele az anyja, annyira rosszul, hogy tovább nem tudja tűrni és nem marad más hátra, minthogy el kell tennie láb alól. Miután kimerítette a meggyőző érveket, egyenesen felszólította arra, hogy a gyilkos megmentésére nyújtson segítséget. Meg is nevezte Jánossy Aladárt, mint aki vállalkozik özvegy Haverda Boldizsárné meggyilkolására. Még mielőtt Popper válaszolhatott volna az ajánlatra Haverda Mariska egy 6000 koronáról kiállított váltót mutatott Poppernek és megjegyezte, hogy a gyilkosság napját követő napra szóló esedékességgel látja el. Poppert érthető módon meglepte a cinikus ajánlat, amelyet nyomban és határozottan elutasított, mire Haverda Mariska megszakította a véres tanácsról való diskurzust.

A kihallgatás alatt előadta még Popper, hogy kínos lelki tusákat állott ki azon való töprengésében, hogy följelentse-e Haverdákat. Elment Révész Tivadar dr. ügyvédhez, akitől tanácsot kért arra nézve, hogy elhallgassa-e a történeteket, vagy jelentkezék a rendőrségen? Az ügyvéd — vallotta Popper — megnyugtatta, hogy nem kötelessége a jelentkezés. Erre megnyugodott, aminthogy nem is bántotta más az egész ügyben, mint a szerepléstől való irtózás.

Végül Klein Pál Lipót szövetségi igazgató bűnösségére is súlyosan kompromittáló vallomást tett Popper Gyula. Elmondta, hogy Haverda Mariska látogatását követő napon elment hozzá a szövetségi igazgató, akivel különben üzleti összeköttetésben volt és gyakran ölkerezte. A feltűnőnek látszó látogatásnak

tehát nincsen jelentősége. Fontos azonban, ami azután történt.

Popper megbotránkozva elmondta Kleinnek, hogy Haverda Mariska milyen szándékkal volt nála. Klein Pál Lipót nyugodtan végighallgatta Poppert és — amit már közöltek a lapok — csak ennyit jegyzett meg:

— Mondtam, hogy zsidó ember ilyenre nem vállalkozik.

A kihallgatás végén előadta még Popper, hogy a gyilkosság után ismét fölkereste Révész Tivadar drt, újra azzal az aggodalommal, hogy talán mégis jelentkeznie kellene. Az ügyvéd megint azt válaszolta, hogy nem kötelessége. Csak később, Dési Géza dr. ügyvéd tanácsára ment el a rendőrségre.

Egyezkedési tárgyalások a Spitzer-hagyaték ügyében.

A rokonok ajánlata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Aradváros humánus polgárának, a múlt hónapban elhunyt Spitzer Ignácnak végrendelete ügyében érdekes egyezkedési kísérlet történt a mai napon. Tegnap este Aradra érkezett a bécsi rokonoknak, özvegy Förster Károlynéknak és Geiringer Paulának megbízottja, Friedrich Mór dr. bécsi ügyvéd, Schusztér Ferdinánd dr. helyettese és tárgyalásba bocsátkozott a hagyatékban érdekeltekkel. Az örökhagyó testvére és unokahuga — ugylátszik — méltányolva az örökhagyó nagyjelentőségű humánus intézkedéseit, már nem ragaszkodnak feltétlenül a végrendelet megtámadásához, hanem egyezség útján akarják kielégíttetni a hagyaték iránt táplált igényeiket.

Friedrich dr. ma tanácskozott Mittler Izidor dr.-ral, a bécsi rokonok aradi ügyvédjével, Ottenberg Tivadar és Schusztér Henrik dr. végrendeleti végrehajtókkal, meglátogatta a városházán Varjassy Lajos polgármestert és Jegesy Károly alügyészt, továbbá Nemess Zsigmond drt, a zsidó hitközség elnökét és Weil József máv. főmérnököt. Egyik érdekelt forrásból nyert értesülésünk szerint Friedrich dr. kijelentette, hogy megbízói *hajlandók a hagyaték 40 százalékát elfogadni* és ebben az esetben elállanak a végrendelet megtámadásától. A végrendeleti örökösök azonban kijelentették, hogy erre a különben sem konkrét alakban tett ajánlatra *nem válaszolnak*, minthogy a városi közgyűlés illetőleg a hitközségi gyűlés hozzájárulása nélkül nem is válaszolhatnak, hanem megvárják a bécsi rokonoknak 8—10 napon belül írásban megteendő ajánlatát.

Kérdést intéztünk ez ügyben Mittler Izidor dr.-hoz is, aki a megindult egyezkedési tárgyalásokról így nyilatkozott:

— Friedrich dr., mint Schusztér Ferdinánd dr. bécsi ügyvédnek, Spitzer Ignác bécsi rokonai teljhatalmu megbízottjának ügyvéd-társára ma velem és a hagyaték főérdekelteivel tárgyalt, hogy tájékoztassa magát, vajjon a végrendeleti örökösökben van-e hajlandóság arra nézve, hogy a törvényes örökösök igényei tekintetében elfogadható egyezség jöjjön létre. Kijelentette előttem, hogy megbízói a végrendeletbe bele nem nyugodnak és megbiznak engem a végrendelet megtámadásához szükséges intézkedések megtételével, valamint azzal, hogy dolgozzak ki egy egyezségi tervezetet és ismertessem az érdekeltekkel. A mai tárgyalások közben, melyek még konkrét egyezkedési formában nem jegecesedtek ki, felmerült az a terv is, hogy a különben is öreg és beteges bécsi rokonok a nekik hagyományozott életjáradék helyett egyszers-mindenkorra egy megváltási összeget kapjanak. E bécsi rokonoknak — kik különben nem oly vagyonosak,

mint azt Aradon mondják — egyetlen ingóságuk Bécsben egy bérház, amelyen jelentékeny jelzálog-teher van. Most ők körülbelül olyan megváltási összeget fogadnának el, amilyen ez a jelzálogi teher. Ilyen irányban is folytak tárgyalások, de ezeknek, ismétlem, még semmi eredményük sincs.

Friedrich dr. ma délután visszautazott Bécsbe,

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Az élet nagy keze.

Bánt az élet, cudarul
üti koponyámat.
Fene bánja, ha nyomán
néha lék is támad.
Óreg pajtás, jöszte hát,
a tenyered kérem,
vagy én törlek össze most,
vagy te szivod vérem!

Nyujtsd ki véres, rut kezed,
gyorsan végzek most veled:

Kitöröm a hüvelykujjad,
kitöröm a mutatód,
kitöröm a középujjad,
a vesembe kutatód.
Kitöröm a gyűrűs ujjad,
összezuzom tenyered,
koldusbot lesz sétatálcád,
lulladék a kenyered!

S szólt az élet csöndesen:
Porba veled féreg!
Nem bánt engem semmitem,
a mi neked méreg.

Kitöröd a hüvelykujjam? —
két lábammal háglak!
Kitöröd a középujjam? —
fogaimmal ráglak!
Kitöröd a gyűrűs ujjam? —
rádterül a testem,
minden jajnak, minden bajnak
kinját ráderesztem!

Rózsás, puha utakon
botlasz majd egy nőbe,
(jobbkezetlen, balkezetlen,
önmagammal tehetetlen)
az ő puha, kis kezével
verlek agyba-főbe!

Vermes Ernő.

* A művészi kirakatok mintái. Festői vetített képek fogják *vasárnap*, június 6-án délelőtt fél tizenegy órakor bemutatni az aradi közönségnek a modern világvárosi kirakatokat, annak az előadásnak keretében, amelyet az *Aradi Kereskedők Köre* rendez az *Uránia-színház* helyiségében. Az előadásra jegyek már most előre válthatók a kör titkári irodájában, továbbá Andrényi Károly és fia, Deutsch testvérek, Daimel Lajos, Guttman és Berger, Kepich Zsigmond, Kell Manó, Angele Mátyás, Barta Jenő, Halpern Miksa és Meer Mór és fia cégek üzleteiben.

* Szurokipar Délfranciaországban. Speciális ipart ismert meg az *Uránia* színház új műsorának egyik érdekes mozgófényképe. Délfranciaország szurokiparát ismerjük meg természet után készült mozgófényképből. Délfranciaország őserdőiben igen sok a fenyő, melyekből kiváló minőségű szurok vonható ki. A lakosság nagyrésze ezzel foglalkozik és nagyon szép keresetre tesz szert. A fenyőfákat megvágják s a kifolyó szurkot edénybe fogják fel, aztán hordókba gyűjtik s a terpentingyárba szállítják. A desztillálás után a szurkot asztalokon napfényre teszik, hogy megfiheredjék. A szurkot ezután gőzkamrába viszik, hordókba csomagolják és így kerül szállításra. Érdekes és tanulságos látvány ez a kép, mely a közönség nagy tetszését provokálja. 791

BOJKOTT az aradi piac ellen.

Ujaradi termelők mozgalma. — Piac
árusítók nélkül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Ujarad a mai élelmi piacról lemaradt. A hidnál kémelek lesték azokat a termelőket, a kik egy tegnap hozott határozat ellenére oly merészek és bátrak, hogy az aradi bugrisoknak élelmiszert, zöldségféléket mernek hozni. A szomszéd falu termelői ugyanis bojkott alá helyezték az aradi piacot s nagy ravaszsággal kiesztelt akciót indítottak a piac olcsóbbá tételét célzó elővásárlási tilalom ellen. Ebből az egy tényből is látszik, hogy mily szükséges volt ez az intézkedés.

Az ujaradi kertészek csak hadd duzzogjanak s csak hadd higgyék el, hogy nekik jobb az ujaradi piac, mint az aradi. Ettől a város hatóságának nem kell megijednie. Ha az a tiz-tizenkét nagyárus jobban kell nekik, mint Arad hatvanezer fogyasztója, ám tessék felvenni a harcot, de a város, a mely öntudatosan küzdött éveken át közönségének, a kizsárolt fogyasztóknak érdekeiért, ennek a közönségnek a támogatásával, rövid időn belül meg fogja adni a feleletet arra a komikus hadjáratára, a melyet az ujaradi termelők ok nélkül izentek meg az aradi fogyasztó közönségnek.

A furcsa háborúról a következőkben számolunk be:

(Négyülés Ujaradon.)

Az új rendszer elleni küzdelmet tegnap határozták el a termelők. Tegnap délutánra volt ugyanis kitűzve az ujaradi Katolikus ifjak egyesületének helyiségében a multkori kiállítás díjainak szétosztása. A szétosztás közbenjött akadályok miatt elmaradt, azonban az összejött ujaradiak, köztük *Filipp János*, a kerület országgyűlési képviselője, a községi bíró, a jegyző, valamennyi nagyobb termelő, az előzetes megbeszélés szerint arra használták fel az összejevetelt, hogy az aradi elővételi tilalom miatt szükségesnek vélt intézkedéseket megtegyék. Ezen az értekezleten a termelők kijelentették, hogy az elővételi tilalom mellett majdnem egész délelőttüket az aradi piacon volnának kénytelenek eltölteni, áruikat a nap tönkretenné és azokért nem kapnának megfelelő árt. Elhatározták ezért, hogy nem jönnek át reggelenként az aradi piacra, hanem lehetőleg minden nap Ujaradon tartanak élelmiszerpiacot és ott adják el áruikat. Hivatkoztak egy régebbi miniszteri rendeletre, mely állítólag megengedi, hogy a keddi heti piacon kívül naponta élelmiszerpiacot tarthatnak az ujaradiak. Elhatározták azt is, hogy az aradi piacnak e bojkottját egyelőre legalább 10 napig betartják és mindent megtesznek — esetleg Temes megye útján a kormányhoz is felírják — hogy az ujaradi élelmiszer-piacot állandósítsák.

(Üres piac.)

Ezt a határozatot ma kora reggel már minden termelővel tudatták. Ujaradon és környékén van több száz ilyen termelő, akik ezelőtt reggelenként mind bejöttek áruikkal Aradra és itten öt-hat, sokszor nyolc vagon zöldségféléket és egyéb konyhakertészeti cikket adtak el. Ma reggel teljes csend volt az ujarad-

aradi uton. Már reggeli hat óra volt s a szabadság-téri piacon alig néhány zsigmondházi termelő ütött tanyát s ezek is csak azért, mert nem tudtak még az ujaradi határozatról.

Az ujaradi piactéren ellenben kora reggeltől kezdve nagyban folyt az élelmiszer vásár. Az aradi exportörök, vendéglősök és egyéb nagyvásárlók már öt órára mind Ujaradon voltak és ott szerezték be szükségleteiket, onnan expediálták tovább az árut. Mikor az aradi kofák és cigányasszonyok látták, hogy a Szabadság-téren ugyszólván semmi piac sincs, átmentek Ujaradra, vettek árut, behozták és tetemesen drágább áron adták el. Majdnem 200 perccel drágább volt ma minden az aradi piacon. A zöldség-félék ára a vasárnapinak kétszerese volt, sőt a tej és vaj ára is másfél szeres lett. A zöld-borsó például reggel 6 órakor Ujaradon 40 fillér volt, az aradi piacon azt a keveset is, amit árultak, 120—140 fillérért adták. A kalarábé ára 5—6 fillér, a nagy ugorkáé 25—28 fillér volt. Forgalom pedig negyed résznyi sem volt ma, mint ezelőtt, míg az ujaradi piacról minden áru elkelt.

(Érdekes nyilatkozatok.)

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott *Schäffer Béla* ujaradi főszolgabíróval, aki ezeket mondta:

— Az ujaradi termelők mozgalma már régebbi keletű és az elővételi tilalom, mely ma életbe lépett, csak annak kitérését gyorsította. Az ujaradi konyhakertészet rövid idő óta erősen fejlődött; ugyszólván az egész község lakossága ebből él. Az ujaradiak azonban dacára a nagy termelésnek, nem tudtak olcsón élelmiszerhez jutni, mert a termelők mind Aradon adták el. Az ujaradi közönségnek ezért már régi óhaja, hogy itt állandó élelmiszer-piac legyen. Ez irányban már a Temes megyei gazdasági egyesület is mozgalmat indított. Az elővételi tilalom azután még nehezebbé tette az ujaradi helyzetét. Ha a termelő csak nyolc óra után adhat a nagyvásárlónak, akkor áruja már a naptól összefonnyad, elromlik, úgy, hogy sokkal kevesebbet kap érte. De meg a nagyvásárlók 8 óra után már nem is tudják vasuttra expediálni a terményeket és a termelőnek tíz óra utánig is a piacon kell maradni, hogy összesen áruján tudjon. Ezért elhatározták, hogy állandósítsák az ujaradi élelmiszer-piacot, amire már ezelőtt is joguk volt. Nem akarnak harcolni az aradiak ellen, hanem csak a saját és az ujaradiak érdekeit védik meg.

Egy aradi nagyvásárló eképen mondta el véleményét munkatársunknak:

— Az ujaradi termelők elhatározták, hogy távolmaradnak az aradi piacról. Ez a bojkott természetesen káros az aradi közönségre és káros a városra is, mely havonta több mint kétezer korona köveztvámot és helypénzt vesz el, de különösen káros a Szabadság-téri kereskedőkre, akiknek eddig a piacra bejött termelők jó vevők voltak. A bojkottot az elővételi tilalom idézte elő, mely azonban így célját, a közönség érdekét nem közelíti meg. Az aradi piac forgalma vagy 80%-ra le fog szállani és a termények sem lesznek olcsóbbak. A dolgon szerintem, a szabályrendelet megszüntetésével és azzal lehetne segíteni, ha a piacon a termelők és a viszonteladók külön-külön megjelölt helyeken árusítanának és az élelmiszerekkel való házalás betiltatnék.

Üres, kihalt volt a mai zöldségpiac. Máskor már reggel három órakor megkezdődött a népvándorlás Ujarad felől, a honnan még három-négy kilométernyire vannak azok a földek, a melyeken azt a zöldséget termelik, melyet az országban talán a legdrágább áron, itt Aradon adnak el. Ma reggel nyolc-kilenc óra

felé kezdett benépesülni a Szabadságtér. Azok a kofák jelentek meg, akik a zavart felhasználva két-háromszáz perccel nyereséggel adtak tul az árun, melyet Ujaradon szereztek be és piszkes, undorító gyermekkoecikban szállították át a piacra. Valóságos káröröm ült ki ezeknek az asszonyoknak az arcára, akik érezve, hogy a közönség ki van nekik szolgáltatva, hallatlan árakat merészelték kérni áruikért.

(A piaci uzsorások ünnepe.)

Moldován Odön rendőrhadnagy, a piaci felügyelettel megbízott rendőrtiszt azt mondotta az Aradi Közlöny munkatársának, hogy ma olyan árakat fizettettek a kofák elfonnyadt áruikért, mint ezelőtt hat héttel, mikor még csak a melegágyi termék került forgalomba.

A rendőrség természetesen tehetetlenül állott a hirtelen szervezett bojkottal szemben és a mai piacon nem akadt dolga. Nem kellett ellenőriznie az új rend betartását. Annál szomorubb kötelesség várt reá az árjegyzék összeállításával. Konstatálnia kellett, hogy az aradi piacon ma olyan árakat kellett fizetniük a háziasszonyoknak, mintha ellenség zárta volna körül a várost.

Különösen feltűnik ez a drágulás, ha összehasonlítjuk a vasárnapi árakkal és azokkal a tételekkel, melyeket a mai ujaradi árjegyzék tüntet fel.

Vasárnap Aradon a borsó 48—50 fillérbe, ma 80 fillérbe, egy koronába került literenkint. A salátából vasárnap 3—4 fejet adtak 4 fillérért, ma egy fejért kértek 4 fillért. Az ugorka 6—20—24 fillérről 10—40 fillérré, kelkáposzta fejenként 4 fillérről 10 fillérré, retek három csomója 4 fillérről 18 fillérré, hagyma 3 csomója 4 fillérről 12 fillérré, kalarábé, a melyből 20—25 darabot adtak 20 fillérért, ma háromszorosára szökött fel.

Ezzel szemben az ujaradi piacon: a borsó literje 32—40 fillér, ugorka 6—20 fillér, kelkáposzta 4 fillér, retek 3 csomója 4 fillér, hagyma 3 csomója 4 fillér volt. Kalarábéból 16—20 darabot adtak 20 fillérért.

Igen sok uriaszony ment vissza a piacról vásárlás nélkül, mert nem engedte magát teljesen a kofák által kifosztatni.

(A polgármester és főkapitány nyilatkozatai.)

Az Aradi Közlöny munkatársa megkérdezte *Varjassy Lajos* polgármestert, vajjon a piaci termelők magatartása nem készíti-e valamelyes intézkedésre?

A polgármester kijelentette, hogy nem tulajdonít nagy jelentőséget a meggondolatlan és indokolatlan lépésnek és abszolút nem látja szükségét annak, hogy a ma életbeléptetett piaci rendtartáson változtasson. Két-három napig tarthat csak — ugymond — ez az állapot, mert a termelő épen úgy reá van utalva az aradi fogyasztásra, mint ez amarra. A zöldség eladása időhöz van kötve és a nagyárusok nem vásárolnak annyit, hogy az egész ujaradi termést értékesíteni lehessen oly áron, mint Aradon. Ha pedig a termelők dacolnak, úgy csak a maguk zsebével dacolnak. Megfosztják magukat néhány nagyárus kedvéért hatvanezer fogyasztótól. Tegyük. Arad nem marad élelmiszer nélkül. Gondoskodunk róla.

Sarlot Domokos főkapitánynyal is beszélgetett munkatársunk.

— A mai piaci néptelenség — mondotta a főkapitány — nem mérvadó. Kettős ünnep után soha sem jönnek a termelők oly tömegben, mint hétköznapiokon és azért most még nem is lehet megállapítani, vajjon természetes következménye volt-e a bojkott az elővételi ti-

lalom életbeléptetésének, vagy pedig csak mesterséges uton idézték elő. Ezt csak holnap állapíthatjuk meg és ehhez mérten kell cselekedni.

Mint értesülünk, a nagyárusok holnap egy kérvénnyel fordulnak a tanácshoz, melyben kéri, utalva az új helyzetre, az *elővételi tilalom felfüggesztését*.

Remélhetőleg a tanács nem hiszi el az ekszportőröknek, hogy nekik a közönség bajai fájnak. Szó sincs róla. Nekik még sokkal kellemetlenebb az ujaradi piac felkeresése, mint a közönségnek. Ott az ujaradi termelő az ur, a ki látva, hogy helyébe jön a nagyárus, igazán azt hiszi, hogy a kalarábéja legalább is arannyal vetekedik. A nagyárusnak ezenkívül végtelenül kellemetlen a szállítás igen sok nehézsége. A piacról az ujaradi állomásra kell vinnie az árut és ott feladni. Az áru, amely Budapest felé van irányítva, Aradon át megy, itt át kell rakni és ezzel igen sokat késik. Aradon a legnagyobb része már a délelőtti folyamán továbbítható.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 2-án az időjárás: száraz, meleg.

— **Justh Gyula leányainak esküvője.** Justh Gyulának, a képviselőház elnökének *tornyai* birtokán a mai napon kettős nász volt. A házelnök két leánya ment férjhez: *Justh Elzát Jakabffy Gyula, Margitot ifj. Purgly János vette nőül.* A kettős esküvőről a család a következő jelentést adta ki:

Justh Gyula és neje Szitnyai Vilma leánya Justh Elza június elsején házasságra lépett Jakabffy Gyulával, özv. Végh Aurélné szül. Jakabffy Vilma és néhai első férje Jakabffy Lajos fiával. Ugyancsak június elsején lépett házasságra Justh Gyula és neje Szitnyai Vilma leánya Justh Margit ifj. Purgly Jánossal, özvegy Purgly Lajosné szül. Konstantin Berta és néhai férje Purgly Lajos fiával.

— **A Zeppelin II. balesete.** Zeppelin gróf pütkösre megint lázba hozta Németországot; léghajója, a „Zeppelin II.“, pénteken este hosszabb utra szállott föl Friedrichshafenben, hogy Berlinig tervezett útját megtegye. A léghajó utja iránt óriási volt az érdeklődés az egész országban. Három óra hosszat röpült a léghajó, azonban Göppingen város közelében egy körte fába ütközött és a hajó orra benyomódott. Ma, mint Göppingenből jelentik, egész nap folyt a léghajó kijavitása. Ulmból kellett katonákat hozatni, akik nagy munkaerővel láttak a munkához. A merész levegő utast nem kedvetlenítette el a baleset. Az egyik mérnöke, aki a kormányrudnál ült, kétségbeesésében el akart szökni, de Zeppelin megvigasztalta. Dürr Ágost, a másik mérnök elveszett, de ma délután megtalálták egy erdőben. A kimerültségtől elaludt. Vilmos német császár nem igen barátságos hangu táviratot küldött a grófnak. A császár ugyanis egész családjával szombat este várta a léghajót Berlinben, de csalódva kellett hazahajtatnia, a német nemzet büszkesége nem érkezett meg. Zeppelin válaszolt a császárnak és biztosította, hogy legközelebb le fog szállani Berlinben. Ezzel az utjával nem egy határozott célt akart elérni, hanem rekordot akart javítani. Harminckilenc óráig volt a levegőben, míg legutóbbi alkalommal csak tizenkilenc óráig tartózkodott a légben.

— **Ludvigh Gyula bucsuzása.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Ludvigh Gyula a máv. volt elnök-igazgatója, akit tudvalevőleg a király most saját kérelmére felmentett állásától, ma délből bucsuzott hivatalától. A tisztviselők nevében Marx János elnök-helyettes tartott beszédet, mire Ludvigh szép szavakban bucsuzott a tisztviselőktől.

— **Pütkösünnepi bucsu Mariaradnán.** Tudósítónk jelenti: A pütkösünnepi bucsura egymást érték a Radnára érkező zarándok csapatok. Csütörtök óta tartott nap-nap után a bucsusok érkezése. Pütkösünnepére mintegy 10,000-re menő tömeg verődött össze a kegyhelyen, jóval kevesebb, mint más években. Nagy a panasz a hosszantartó drágaság, a silány terméskilátások miatt a nép körében. Különösen az alföldi városok és községek lakói szomorú életnek néznek elé, a gabona állása ott legsilányabb. Kevés a pénz, nincs költség. Megis érezték az árucsarnokok bérlői, mert alig felényire tehető a bevételek, mint a múlt évben. De meg is látszott Radna utcáin, hogy a bucsusok száma ezuttal megcsappant. Sokkal kisebb volt a forgalom, mint más években. A vasutnál játszói könnyedséggel bonyolították le az alig megnövekedett forgalmat. Legjobban a motorosnak jutott ki a forgalomból, a melyen az ünnep másnapján mintegy 3500 egyént továbbítottak. — A kegytemplomban különösen az ünnep első napján volt nagy a tolongás. Ember-ember hátán igyekezett bejutni a szent misék hallgatására. A gyónás és áldozáshoz mintegy hétezeren járultak az ünnepek alatt.

— **Esküvő.** Seidner Dezső műépítész pütkösünnep első napján esküdt örök hűséget Mittler Margit kisasszonynak, Mittler Izidor dr. bájos leányának. Koszorus párok voltak: Singer Rózsi—Seidner Frigyes dr., Gross Teri—Neuman Károly dr., Fleischmann Lenke—Bing János, Szenes Margit—Mairovitz Marci, Szenes Lici—Tarján Géza. Az esküvőt nászlakoma követte a Központi Szállóban. Délután a fiatal pár nászutra utazott.

— **Egyetemi hallgatók Nagyhalomán.** A kolozsvári tudomány egyetem ásványtani és földtani intézeteinek növendékei ma délután Sadeckzy Gyula dr. egyetemi tanár vezetésével Nagyhalomra érkeztek, hogy megtekintsék a lungsor-, völdocs- és szirbi völgyeket. A diákok este folytatták útjukat Brád felé.

— **Emlékünnepély.** Lélekemelő ünnepélyt rendezett a küsszentmiklósi daloskör pütkösünnep vasárnapján elhunyt karmestere emlékezetére. Becker Vendel, az aradi áll. tanítóképzőintézet hittanára misét mondott. Az istentisztelet után tartalmas beszédben méltatta Winter Ferenc kántor-tanító és dalkör-vezetőnek érdemeit. Az elhunyt 36 éven át szolgálta Küsszentmiklós népnevelés ügyét. Nemes tanítója, hanem valóban atyja volt a népnek. Emlékezetére egy művészies kivitelű márvány emléktáblát helyeztek el az iskolaépület falába.

— **Meggyilkolt mezőőr.** A kiszirdiai határban tegnap Tule Juon felesketett mezőőrt szétvert fejével, meggyilkolva találták fel. Alapos a gyanu, hogy a mezőőrt a juhásztorok gyilkolták meg. A esendőség megindította a nyomozatot az ismeretlen gyilkosok kézrekerítésére nézve. Az esettel értesítették az aradi kir. ügyészséget is. A bíróság részéről kiszállott a helyszínére Domonkos László kir. vizsgálóbíró, Kovács József kir. ügyész, Posgay István dr. kir. törvényszéki és Hecht Arnold dr. városi kerületi orvossal. A esendőrök ma délelőtti folyamán két gyanus paraszt embert tartóztatottak le, akik állítólag a gyilkosságot boszúból követték volna el.

— **Az aradi légszeszgyár új vezérigazgatója.** Mint értesülünk, az aradi légszeszgyár igazgatósága legutóbb tartott gyűlésén Keller Viktor Ottót, az előbbi igazgatóság tagját, az aradi légszeszgyár vezérigazgatójává megválasztotta.

— **Az unitáriusok szervezkedése.** Az aradi egyházi életnek érdekes eseménye volt pütkösünnep másodnapján. Istentiszteletet tartottak az unitáriusok a Weitzer János-utcai polgári fiúiskola dísztermében s ebből az alkalomból megalakították az aradi unitárius egyházközséget. Az istentiszteletet délelőtti 10 órakor tartották, amikor egyuttal Józán Mihály budapesti esperes megkonfirmáltatta a különböző iskolákban levő növendékeket. Istentisztelet után a Millennium sörcsarnok különétermében ebédre gyűltek össze az aradi és aradvidéki unitáriusok és itt egyhangulag kimondották, hogy megalakítják az aradi unitárius egyházközséget, mint a budapesti unitárius egyház filiáját. Alakulás után mindjárt megválasztották az egyházi tisztkart. Egyházigazgató lett: Pál Miklós kir. gazdasági szaktanár. Jegyző: Rédiger Károly süketnéma iskolai tanár. Presbiterekké választották: Köller, János kir. táblabíró, Simó Károly dr. orvos, Mikó Béla nyug. kir. bányatanácsos, Vincze Miklós ügyvéd, Bedő Lajos kir. főerdőmérnök, Bedő Árpád dr. kihágási bíró, Török Dénes kir. bírósági végrehajtó, Székely Ferenc kir. járásbíró (Borosjenő), Mallász Antal nyug. kir. adótárnok. Az alakulásról táviratilag értesítették Ferenc Józsefet, az unitáriusok püspökét Kolozsváron.

— **Aradi kertészek kitüntetése.** Az ujszegedi parkban pütkösünnep két napján kertészeti kiállítás volt. Mint tudósítónk jelenti, Schwefler Ede a díszkertészetnél állami bronzérmes, virágkötészetnél egyesületi aranyérmes és a szeged-csongrádi takarékpénztár 50 korona tiszteletdíját, Sztán János pedig elismerő oklevelet nyert.

— **Az ajkai bányakatasztrófa.** Veszprémből táviratozzák: Az év elején történt ajkai bányakatasztrófa ügyében megindított vizsgálatot a királyi ügyészség a büntető perrendtartás 101. §-ának 1. és 3. pontjaira való hivatkozással megszüntette.

— **Vonatkisiklás a berzovai állomáson.** Berzovai tudósítónk jelenti: Pütkösünnep vasárnapján este 7 órakor a berzovai állomásra Erdély felől jövő 607. számú személyvonat az állomás előtt kisiklott. A személyvonatot az amugy is tulnag forgalom miatt a második vágány helyett az első vágányra engedték be. Ez a vágány pedig rossz. A talpfák kivoltak korhadva, minek következtében a sinek szétmállottak a nagy teher alatt. A mozdony, a szerkocsi és a hálókocsi szerencsésen átjutottak a veszélyes helyen, a többi személykocsi azonban valamennyien kiestek. Szerencsére a vonat lassan haladt be s a mozdonyvezető azonnal fékezett, miért is a nagyszámu utasoknak egy kis ijedségen kívül más bajuk nem esett. Az a kellemetlenség is járult hozzá, hogy más szerelvénybe kellett átszállaniok, ami 2 és fél órai késést okozott. Gál Ede radnai osztálymérnök az üzletvezetőségnek már jóval előbb jelentette, hogy a berzovai állomáson az I. vágányon a talpfák kicserélendők. Ünnepe után meg is kezdtek volna a munkát, de közben a baj megessett.

— **Nőorvosok egybehangzó véleménye szerint a régismert Ferenc József-keserűvíz számottevő megbetegedésnél, még ágybanfekvésnél is a legkedveltebb hashajtónak bizonyult.** Kiváló előnye, hogy a legelkényeztetettebb természetű szervezetek is szívesen veszik és hogy a kitűnő hatás minden kellemetlen mellékhatást és következményt nélkül biztosan és rövid idő alatt nyilvánul. Okodjunk értéktelen utánzatoktól.

nyiben a magyar állampolgárságot megszerzi, a város községi kötelekbe felvétetni fog. A m. kir. belügyminisztériumnak intézvénye a közművelődésügyi tanácsnoki állás szervezése tárgyában hozott határozatra. Polgármester jelentése néhai Spitzer Ignác hagyatéka tárgyában. A városi árvaszék betérjeszti az 1908. évi gyámpénztári zárszámadásokat. A városi kereskedő-tanonc iskola bizottsága betérjeszti a kereskedő-tanonc iskolának 1909—1910. iskolai évre megállapított költségelirányzatát. A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek leirata a kövezetvám szedési jognak kiterjesztése tárgyában. Az építőiparosok szövetségének felelőbírása a tanácsnak azon határozata ellen, melylyel a versenytárgyalási hirdetmény szövegének módosítása iránti kérelme elutasított. A tanácsnak javaslata az Iványi Balázst terhelő csatornázási berendezési költségek behajthatatlanság címén való leírása. Fehérmegye közönségének felirata a takarmány kiviteli tilalomnak szélesebb alapokra való érvényesítése iránt. Heinicz Gábor városi hordójelzőnek kérelme 3 öl tűzifának engedélyezése iránt. Rossi és Pellegrini vállalkozóknak aziránti kérelme, hogy az óvár-téri védőtöltés utáni kereset részükre már most utalványoztassék. A tanácsnak előterjesztése aziránt, hogy a kormányhatóságilag jóváhagyott autobusz beruházásoknak a jövőben még szükséges része is a törzsvagyonalapból kölcsön vétessék. A tanács felhatalmazást kér aziránt, hogy a Weitzer János-utcai iskola építési munkálatainak kiadása iránt megtartandó versenytárgyalás eredményét saját hatáskörében jóváhagyhassa. Leopold Adolf és Hirschman Albert aradi borkereskedőknek aziránti kérelme, hogy a bornyilvántartás vezetésének kötelezettsége alól felmentessenek. A tanács jóváhagyó tudomásul vétel végett bejelenti, hogy a Stupin-réti nagy gulya részére a Vajda-féle legelőből 100 holdat legelőül átengedett. Wolf testvéreknek kérelme lakásbérletének meghosszabbítása iránt. A tanács betérjeszti a Nagy Jánossal, Kovács Andrással, Tirszin Boglyubbal 4 parcella, Milánkovics Miklóssal, Szirb Vazullal földhasznóbérlet iránt megkötött szerződéseket jóváhagyás végett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, június 1.

Az időjárás jelenlegi volta a vetések szempontjából nem kifogásolható. Most már elegendő nedvességet kapott a föld, úgy, hogy az egyes termények fejlődését mi sem gátolja.

A gabonaüzlet irányzata szilárd, az árak emelkedésben vannak.

A mai piacon említésre méltó hozatal nem volt.

A mai piacon elkelt:

— mm. buza	15:00—0:00
— mm. tengeri	7:20—0:00
Rozs	9:70—0:00
Zab	8:30—0:00
Arpa	8:00—0:00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 1.

Kinálát, vételkédv gyenge. 3 ezer métermázsa szilárdan tartott.

As árak 50 kilogrammonként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.85—7.86	7.84—7.85
Tengeri 1910. májusra	7.—7.01	7.06—7.07

Buza 1909 októberre	12.97—12.98	3.11—3.12
Rozs októberre	9.98—9.99	10.08—10.09
Zab októberre	7.55—7.56	7.58—7.59

Zárul 5 órakor.

Utőtőzsde üz.ettelen

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 1. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillerip; özepek páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillerig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 145—146 fillerig; fiatal közep páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—146 fillerig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146—148 fillerig.

Sertéslelészám: május hó 27. napján volt készlet 26.844 darab, május 27. napján felhajtott 518 darab, május 28. napján elszállított 319 darab, május 29. napjára maradt készletben 27.644 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata nyugodt.

IDEGENEK ARADON.

— Június 1. —

Fehér Kereszt szálloda. Reiner Frigyes utazó Frankfurt. — Butsek Arthur irodakezelő Vajdahunyad. — Czinner Mór utazó Budapest. — Korbuly Domokos gazdasági gyakornok Mezőhegyes. — Vértessy Kálmán utazó Budapest. — Detrics József földbérő Pankota.

Központi szálloda. Virág Oszkár tanár Budapest. — Szwetana Ágost tanár Budapest. — Engl Géza tanár Budapest. — Fleissig József tanuló Budapest. — Salacz Oszkár tanuló Budapest. — Ifj. Ráttonyi Zoltán tanuló Budapest. — Wellisch István tanuló Budapest. — Lénárd Sándor tanuló Budapest. — Volf Imre tanuló Szekszárd. Breitschneider Gyula tanuló Budapest. — Faragó Pál tanuló Budapest. — Rajk Miklós tanuló Budapest. — Kiss György tanuló Budapest. — Popper Pál tanuló Budapest. — Bráner Frigyes tanuló Budapest. — Berzeller Antal tanuló Budapest. — Kramotics József Viktor tanuló Budapest. — Bokor Lajos tanuló Budapest. — Schlesinger Béla tanuló Budapest. — Lénárd László tanuló Budapest. — Berzeller Pál tanuló Budapest. — Lengyel Miklós dr. tanár Budapest. — Nagel Pál tanuló Budapest. — Vágó Pál tanuló Budapest. — Mándoky László József tanuló Budapest. — Tamssig Tibor tanuló Budapest. — Tamssig Miklós tanuló Budapest. — Messinger László tanuló Budapest. — Wolláh Miklós tanuló Budapest. — Faher László tanuló Budapest. — Salzer Henrik tanuló Budapest. — Simkovitz Jánosné lelkész neje Liptó. — Kerl Ignác magánzó Szeged. — Wolf Béla földbirtokos Drauc. — Stern József hivatalnok Pankota. — Grünberger Lajos utazó Nagyvárad. — Blau Jenő utazó Orosháza. — Zoffmann Nándor Károly műasztalos Versec. — Kiss Sándor építőmester Jászberény. — Hegedűs József dr. ügyvéd Debrecen. — Stanin Miklós mérnök Brassó. — Szigethy Béla utazó Budapest. — Schönstein Gyula ügyvéd Marosvásárhely. — Vámosy Jenő utazó Bácsszentiván.

Pannónia szálloda. Gaál Béla ipariskolai művezető Temesvár. — Gidró Dávid művezető Temesvár. — Koruch Lajos művezető Temesvár. — Buthy János művezető Szeged. — Medgyaszai Sándor gazdasz Temeskereszt. — Imre József művezető Szeged. — Steiner Miksáné kereskedő neje Szapáriliget. — Kertész Miksa fakereskedő Battonya. — Bosnyák Imre gazdasz Hódmező. — Orbán Ferenc gazdasz Bokszeg. — Kassovitz Tivadar fűrészgárvezető Borosjenő. — Vuculescu József birtokos Seprős. — Rambauszky Pál körjegyző Birkis. — Bredina dr. titkár Nagyszében. — Rédl Ivan kir. járásbirósági jegyző Békéscsaba. — Demkó János intéző Nagyhalmagy. — Krausz Miksa utazó Temesvár. — Szilasy János állatorvos Birkis. — Kubin János művezető Szeged. — Nagy István művezető Szeged. — Fodor Károly magánzó Ujarad.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. június 2-án, szerdán:

1. Kis énekesek. Életkép. — 2. Vivóakadémia. Sportkép. — 3. Pali vőlegény. Bohózat. — 4. Szurokipar. Természet után. — 5. Kedélyes részeg. Kacagtató. — 6. Egy anya kálváriája. Dráma. — 7. Képek a hadseregről. Természet után. — 8. Mariska keről. Vigjáték.

Előadások délután 8, fél 8, és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Június 15., 16. és 17-én

Az Ur Jézus

3 felvonásban, 188 színesen vetített és 18 mozgóképkel. Irta és felolvassa Hock János.

NYILTTÉR.*

MEGLEPŐ SZINTE ESODÁLT
TOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVÍZ

*zel gyomor, vese-hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

**KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
Aradon.**

5841

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Steckenpferd-Bay-Rum

766

Legjobb fejevíz

különösen korpa és hajhullás ellen!

— Mindenütt kapható. —

Megnyilt az ARADI FEHÉRNEMŰ KÉSZÍTŐ IPARVÁLLALAT

ahol a legszebb teljes menyasszonyi kelengyék, női és férfi fehérneműk, gyermek-intézeti fehérneműk mérték után készülnek. — Vászón és asztalneműk.

2120

Telefon 651.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközölköttek.

Szíves pártfogást kér

FREIMANN LIPÓT. Boros

Vidéki meghívásokra dus mintagyűjteménnyel készséggel odautazom.

Béni-tér 7.

Molnár.

Keresünk

szakavatott molnárt,

ki egyszersmint asztalos munkákhoz is ért

június hó 15-ére való belépésre.

Ajánlatok Seidner Bernát és Fia, Berzova, céghez küldendők.

2237

Ké évi jótállás!

Ára tucatonként 4, 6, 8, 10 korona.

Az előírt helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az OLLA gummigyár Wien 11, 124. Praterstrasse No. 57

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiatal tanulóak

3korona kezdőfizetése.

felvétetik.

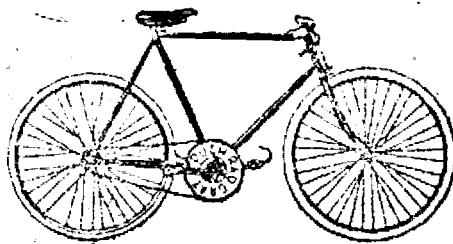
Bővebbet a kiadójvatól...

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

1202

Boros Béni-tér 1. sz. — Telefon sz. 370.

Dus választék Helikál-Premier, Puch és Merkur kerékpárokban. Eredeti Viktoria Central-Bobbin varógépekben és Singer karikahajós gépek.

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

Pontos kiszolgálás, szakszerű javító műhely.

Saját készítményű fedélcserép!

Telefon: Pécska 5.

Saját készítményű zsindegy!

Kamler, Klein és Weisz

ajánl pécskai gőzfűrészből mindennemű

épületfa, deszka, lécs, I. osztályu zsindegyt

jutányos árban.

2215

Elfogad épületfák készítését minden méretben, gyors és pontos kiszolgálás mellett.

Saját készítményű zsindegy!

Telefon: Pécska 5.

Saját készítményű fedélcserép!

Kuhl Mihály ruha-műfestő és vegytisztító intézete.

Intézet: Aulich Lajos-utca 13. szám. **ARAD.** Üzlet: Deák Ferenc-utca 39. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

RUHA-MŰFESTŐ és VEGYTISZTÍTÓ-INTÉZETET NYITOTTAM,

amelyben elvállalok minden a szakmába tartozó festést és tisztítást. Női, úri és egyenruhákat, valamint selyem, bársony, plüss, szövet, battiszt, csipkék, tül, crepe, keztüök, szörmeneműk, muffok, boák, hál-belépők, szőnyegek, futók, azzal és ágyterítők, tunisz és csipkefüggönyök, napernyők, arany, ezüst és gyöngyhímzések stb. bármely díszes minden bontás nélkül festetnek és tisztítottak. Jutányos árak. Pontos kiszolgálás. Postai megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen teljesíttetnek. — A n. é. közönség szives jóindulatába és kegyes pártfogásába ajánlom vállalatomat, kérem nagybecsű bizalmárai megtisztelni. 1761

APRO HIRDETÉSEK.

Jenyésztojás

elsőrangú hófehér és aranysárga Orpingtonok után darabja 50 fillér Ternyey-nél, Arad, Demeter-utca 92. 2268

Egy fiatal angol

hölgy 2 gyermek mellé nevelőnek ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 2181

Diákok,

kik a szünidőben németül akarnak tanulni, tisztességes német családnál jó ellátásban részesülhetnek. Gráz, M. B. Maigasse 21. II. St. Tür links. 2269

Családi úri ház,

új, adómentes, kényelmes berendezéssel, tágas verandával, nagy gyümölcsös, termő szőlővel és szép virágos kerttel eladó! Értekezhetni Demeter-u. 92. 2267

Használt épületfa

kitűnő minőségű jutányosan eladó Hajó utca 11. sz. 1983

Szép gyermekkocsi eladó.

Boros Béni-tér 7. I. em., 4. ajtó. 2265

Egy bútorozott,

különbejáratu szoba azonnal kiadó Orczi-utca 25. 2264

Eladó ház.

A Petőfi-utcában egy nagy telekkel bíró emeletes bérház szabad kézből eladó. — Cim a kiadóban. 2266

Fényképészeti cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképészeti lencsék bármely minőségben, s az összes fényképészeti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképészeti cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres telek 1000 □ területtel olcsón eladó, Bővebbet Lahner György. u. 8. sz. 1767

Három szobás

lakást keresek június 15-ére vagy 1-ére, lehetőleg fürdőszobával, a belváros közelében. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérek. 1934

Eladó házak

a Kápolna-utca 10. és 11. sz. házak eladók. Bővebbet ugyanott. 2129

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tőkölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2104

Munkácsy Mihály

volt Liget-utca 7. számú ház telekkel eladó. 2222

Keresek egy életrevaló

ügyes, keresztény fiatal embert, egy igen jóforgalmu vegyes és korecsma üzlethez társul. Cim a kiadóhivatalban, 2248

Üzlethelyiség

Neuman-palotában Andrassy-téri soron 1910. május 1-től kiadó. Bővebbet Neuman iroda. 2245

Kezdő gyakornok

borkereskedelmi iroda részére kerestetik. Ajánlatok „Ügyes gyakornok” jelige alatt, a fizetési igények megjelölésével a kiadóba kéretnek. 2253

Sampon

Confetti, világposta levelezőlap legolcsóbban beszerezhető Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad, főútlelet Andrassy-tér 16, fioküzlet Weitzer János-utca. Városi és megyei telefon 517. 173

Vizsgalpok

legolcsóbb árban kaphatók Kerpel Izsó könyv-, papir és zeneműke reskedésében, Aradon. Ugyan-e cég vesz legmagasabb árakon egész könyvtárakat. Irodai cikkek névjegyek és nyomtatványok legelőnyösebb beszerzési forrása. 262

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

FLEITH nagy

CIRKUSZA

Aradon, a Béla-téren

Ma szerdán, június hó 2-án

első

Nagy elite előadás!

melynek műsorpontja 14 attrakciót tartalmaz.

A bámulatba ejtő

! ? CZIRA ? !

mint akrobata kutya.

The Fleith's zenebohócok az ő kitűnően idomított és bámulatba ejtő CZIRA akrobata kutyaikkal. Páratlan szenzáció! És a többi júniusi előkelő attrakciók fellépte.

— Helyárak mint rendesen. —

Pénztárnyitás este 7 órakor. — Kezdeté pontban 8 óra 15 perckor.

Holnap esütörtökön

Nagy szecessziós előadás!

2200

Tisztelettel

az igazgatóság.

Az előkelő közönség kedvelt Palermó Pörkölt Kávéja!

Dürr Gusztáv

kávé nagykereskedéséből

Arad, a városházzal szemben.

Próbálja meg ismételtén a Palermó pörkölt kávé, amelynél jobb kávé nem létezik. Ugy fekete, mint tejes kávénak szapora és kiadó, ize, aromája páratlan finom és jó.

Ennél jobb kávé nem létezik!!

A legnagyobb szakértelemmel összeválogatott legjobb fajok! Csakis cégemmel ellátott 1/4 és 1/2 kilós lezárt csomagokban jön forgalomba.

Közvetlen behozatal a tengeri kikötőből.

Próba mintát Palermó kávémból egy csésze kávéra megízlelés céljából ingyen adok.

Kugler-féle (Gerbaud) csokoládé gyártmányai, főző és csemege csokoládékból mindenféle friss minőségekben állandóan raktáron.

Legméltányosabb ár!

185

Városi és megyei telefon 118.

Pörkölés hőlégen naponta többször.

Feltűnő olcsó árak!

Angol sephirek, Delének, női és férfi szövetek, vásznak, chiffonok, kanavász, asztalneműk

MAUTNER R.

olcsó áruházában
HUNYADI-UTCA I. SZ.

Üzleti órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7 óráig.